

Nr 15

Utlåtande i anledning av väckta motioner om skyldighet för jägare att vara ansvarsförsäkrade.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 175 i första kammaren av herr *Johansson, Theodor, m. fl.* och nr 201 i andra kammaren av herr *Svensson i Vä m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående skyldighet för den som vill utöva jakt att vara ansvarsförsäkrad».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtats yttrande från riksförsäkringsanstalten. På begäran av utskottet har yttranden över motionerna därjämte avgivits av Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska jägareförbundet och Jägarnas riksförbund.

Frågans tidigare behandling m. m.

Obligatorisk ansvarsförsäkring för jägare ifrågasattes redan vid tillkomsten av nu gällande jaktlagstiftning av 1938. Dåvarande revisionssekreteraren G. A. Bouveng, vilken 1936 avgav det betänkande, som låg till grund för nämnda lagstiftning, och därefter fullföljde vissa utredningsuppgifter på jakträttens område, anförde i skrivelse till chefen för jordbruksdepartementet den 31 maj 1938, varigenom han slutredovisade sitt uppdrag, i fråga om ansvarsförsäkring för jägare, att starka skäl syntes tala för genomförande av en lagstiftning om skyldighet för den som nyttjade skjutvapen — vare sig vid jakt eller eljest — att inneha ansvarsförsäkring. På anförda skäl förklarade utredningsmannen emellertid, att han icke sett sig i stånd att framlägga något förslag i frågan.

I anledning av en vid 1947 års riksdag väckt motion, nr 24 i andra kammaren, av herr *Edberg m. fl.* anhöll riksdagen, med hänvisning till jordbruksutskottets utlåtande nr 47, i skrivelse den 19 juni 1947, nr 363, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning rörande sättet för anordnandet av en obligatorisk ansvarsförsäkring för jägare samt för riksdagen framlägga de förslag i ämnet, som därav kunde föranledas.

Sedan chefen för jordbruksdepartementet den 14 januari 1949 tillkallat numera statssekreteraren E. H. Kling såsom utredningsman för utredning rörande vissa jaktlagstiftningsfrågor m. m. och överlämnat åt utredningsmannen att därvid verkställa den av riksdagen begärda undersökningen, an-

förde utredningsmannen i ett den 11 november 1950 (SOU 1950: 40) avgivet betänkande (s. 125), att utredningen vid en preliminär behandling av frågan om obligatorisk ansvarighetsförsäkring för jägare funnit sig böra förorda, att en dylik försäkringsform — i princip omfattande alla jägare — komme till stånd genom statsmakternas försorg.

Efter ytterligare utredning av frågan samt sedan Kling på egen begäran entledigats från sitt uppdrag och i hans ställe tillkallats numera statssekreteraren, hovrättsrådet A. O. R. Hegrelius, framlade utredningen den 28 februari 1953 betänkande med förslag angående ansvarighetsförsäkring för jägare (stencilerat).

I betänkandet behandlas bland annat nuvarande försäkringsformer för jägare och den obligatoriska ansvarighetsförsäkringen för jägare i Danmark, varjämte redogöres för en undersökning rörande frekvensen av olycksfall och skador vid jakt samt framlägges förslag till åtgärder för åstadkommande av obligatorisk ansvarighetsförsäkring för jägare.

Beträffande nuvarande försäkringsformer för jägare erinras om att i försäkringsvillkoren för *allmän ansvarighetsförsäkring* för privatperson och s. k. familjeansvarighetsförsäkring undantag göres för skadeståndsskyldighet, som försäkringstagaren kan ådraga sig under utövande av jakt eller såsom jakträttsinnehavare, men att möjlighet finnes att genom särskilt tillägg till försäkringsavtalet utsträcka försäkringen att omfatta även jaktskador. Avgiften för dylik tilläggsförsäkring säges utgöra fyra kronor för år.

Vidare omfattar en speciell form av ansvarighetsförsäkring, som tillhandahålles *enskild lantbrukare* för hans rörelse, jämväl skadestånd, som ålägges försäkringstagaren, hans make eller hans barn under 15 år i egenskap av jägare eller ägare av skjutvapen.

Slutligen finnes en *särskild jägarförsäkring* av samma omfattning i avseende på jaktskador som den allmänna ansvarighetsförsäkringen med nyssnämnda tillägg och med samma premie som för detta tillägg.

I Danmark infördes 1931 obligatorisk ansvarighetsförsäkring för jägare, varvid premien innefattas i avgiften för jaktkort, som i princip skall lösas av varje jägare.

Beträffande frekvensen av olycksfall och skador vid jakt har utredningen från landsfiskalerna i riket insamlat uppgifter rörande de fall av vådaskjutning vid jakt, som inträffat under åren 1946—1950 och som kommit till polismyndighetens kännedom. Vid denna undersökning redovisades för hela femårsperioden 113 fall av vådaskjutning, varav 101 fall av personskada genom eget eller annans förvållande och 12 fall av egendomsskada. Av personskadorna medförde 41 dödlig utgång, 12 kvarstående men och 48 övergående men. Egendomsskadorna avsåg huvudsakligen vådaskjutna tamdjur. Enligt utredningens uppfattning måste

det av olika skäl antagas, att antalet skadefall, särskilt vad gällde mindre allvarliga personskador, vore större än undersökningsresultatet utvisade. Endast i omkring en tredjedel av samtliga fall då ersättningskrav framställdes hade ersättning för skadan ankommit på försäkringsinrättning.

Utredningen framhöll, att även om antalet skadefall syntes vara åtskilligt större än vad man tidigare antagit, funne utredningen antalet fall vara så ringa, att delade meningar kunde råda om behovet av att särskilda åtgärder vidtoges. Med hänsyn framför allt till att jakt innefattade en verksamhet, som måste betecknas såsom särskilt riskfylld, hyste emellertid utredningen den uppfattningen, att skäl förelåge att bereda större trygghet för såväl den skadelidande som den skadevällande vid skador genom skottlossning med jaktvapen. I anledning härav föreslog utredningen genomförande av en allmän ansvarighetsförsäkring för jägare, varvid avgiften för försäkringen skulle uttagas i samband med jaktvårdsavgiften. Försäkringen borde anförtros åt en pool, bildad av de försäkringsanstalter, som sysslade med ansvarighetsförsäkring och som önskade medverka i fråga om den föreslagna försäkringen.

I avgivna yttranden över utredningens förslag vitsordades lämpligheten av en allmän ansvarighetsförsäkring för jägare av samtliga remissinstanser. I några fall — bland annat från *Svenska försäkringsbolags riksförbunds* sida — framhölls dock att skadefrekvensen ej kunde anses vara så stor, att något mera framträdande behov av obligatorisk försäkring förelåge, varjämte i åtskilliga yttranden erinringar gjordes i fråga om den föreslagna utformningen av försäkringen m. m.

Yttrandena över motionerna

Svenska försäkringsbolags riksförbund, *Svenska jägareförbundet* och *Jägarnas riksförbund*, vilka avgivit yttranden över utredningens betänkande, har i remissvaren till utskottet hänvisat till sina tidigare avgivna yttranden, varvid Svenska försäkringsbolags riksförbund och Jägarnas riksförbund, under hänvisning till att frågan vore beroende på Kungl. Maj:ts prövning, avstyrkt ny utredning i ämnet.

Riksförsäkringsanstalten har erinrat om att utredningen, efter att ha inhämtat utlåtande från anstalten, tagit avstånd från tanken på att den ifrågasatta försäkringen skulle ombesörjas av riksförsäkringsanstalten. Med anslutning till utredningens uppfattning härutinnan har anstalten vidare påpekat, att sedan utredningens betänkande avgavs lagen om allmän sjukförsäkring trätt i kraft. Anstalten har härom anfört följande.

Genom denna lagstiftning åtnjuter i regel varje svensk medborgare samt här mantalsskriven utlänning ett visst försäkringsskydd vid sjukdom, vari inbegripes sådan olycksfallsskada, varom här är fråga. Jämlikt sjukförsäkringslagen utgår ersättning dels för läkar- och sjukhusvård, resor m. m.

på sätt i 13—20 §§ i lagen angives, dels ock för förlorad arbetsförtjänst i form av sjukpenning (hempenning) enligt bestämmelserna i 21—29 §§ i lagen. Enligt 21 § tredje stycket skall såsom sjukdom anses jämväl sådant tillstånd av arbetsoförmåga, som förorsakats av sjukdom, för vilken sjukpenning utgivits, och som alltjämt kvarstår efter sjukdomens upphörande.

I motsats till vad som gäller beträffande ersättning enligt de allmänna skadestandsreglerna är ovannämnda ersättning enligt sjukförsäkringslagen till sin storlek reglerad på visst sätt. I allmänhet utgår därvid ej full ersättning för inkomstbortfall och kostnader. Sjukpenning och ersättning för sjukhusvård utgår vid varje sjukdom för en tid av högst 2 år. Sjukpenningen upphör, om arbetsförmågan ej längre är nedsatt med minst hälften.

Härav framgår, att jaktskador, som äro övergående inom 2 år, kunna berättiga till ersättning från den allmänna sjukförsäkringen under hela sjukdomstiden, varvid ersättningen som regel dock endast delvis täcker vad som för motsvarande ändamål skolat utgå enligt de allmänna skadestandsreglerna. Efter 2 års sjukhjälpstid kan däremot ej längre enligt sjukförsäkringslagen utgå sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård. Vid dödsfall utgår ej någon ersättning till de efterlevande eller dödsboet. För s. k. ideell skada (sveda och värk m. m.) utgår ej heller ersättning från den allmänna sjukförsäkringen.

Utskottet

Sedan riksdagen år 1947 anhållit om utredning och förslag till riksdagen i den med motionerna avsedda frågan, har 1949 års jaktutredning år 1953 avgivit betänkande med förslag angående ansvarighetsförsäkring för jägare, vilket förslag är föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet, som förutsätter att Kungl. Maj:t inom en snar framtid tar slutlig ställning till frågan och för riksdagen framlägger de förslag, vilka härav må föranledas, finner med hänsyn till det anförda, att skäl icke föreligger att i anledning av motionerna anhålla om ny utredning i ämnet.

På grund härav får utskottet hemställa,

att förevarande motioner I: 175 och II: 201 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 mars 1955

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Albert Hermansson, Ivar Nilzon, Axel Jansson, Herbert Hermansson*, Ebbe Ohlsson, Boo och Erik Olsson*; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Nyberg, Levin, fru Torbrink, herrar Andersson i Ryggestad, Hansson i Skegrie* och Berggren.

* Ej närvarande vid justeringen.